

ÍNDEX

Presentació	7
Pròleg	9
INTRODUCCIÓ	
On tot comença	11
CAPÍTOL I	
De la presa de possessió de Mas a la investidura de Rajoy	15
CAPÍTOL II	
De la investidura de Rajoy al segon govern Mas	39
CAPÍTOL III	
De la declaració de sobirania a la via catalana	77
CAPÍTOL IV	
Del referèndum impossible a l'11 de setembre de 2014	111
CAPÍTOL V	
De l'11 de setembre al 9N	143
CAPÍTOL VI	
Del 9N a la reconstrucció de la unitat	169
CAPÍTOL VII	
De l'acord d'unitat del sobiranisme al Junts pel Sí	179
CAPÍTOL VIII	
De la convocatòria a les eleccions del 27 de setembre	231
Epíleg	269

PRESENTACIÓ

CiU guanyava les eleccions del 28 de novembre de 2010, amb una àmplia majoria de 62 escons Mas seria President de la Generalitat. Es tractava d'aixecar Catalunya i assolir el pacte fiscal, que va rebre de l'Estat un cop de porta sonor. L'11 de setembre de 2012 els catalans van sortir al carrer massivament sota el lema Catalunya, nou estat d'Europa, reclamant la independència del país. Mas tornaria a guanyar les eleccions del 25 de novembre de 2012, amb un discurs molt centrat en l'exercici del dret a decidir, sense descuidar, tanmateix, la vessant econòmica i social, però en resultaria afeblit. Necessitava altres forces polítiques per governar. ERC s'oferí per fer de crossa sense que Junqueras perdés la condició de cap de l'oposició.

La transició nacional agafava embranzida. La construcció d'estructures d'Estat esdevenia imprescindible. L'exercici del dret a decidir apareixia com l'única alternativa per sortir de l'atzucac. El període polític més apassionant de la història de Catalunya s'accelerà. S'identificaren diverses maneres, dins de la legalitat, per demanar el parer del poble de Catalunya. Totes resultaren impossibles per l'acció del Govern espanyol. El procés participatiu del 9 de novembre de 2014 marcà el clímax del procés. Una jornada extraordinària.

Havent constatat que cap de les vies assajades no havia permès l'exercici del dret a decidir, es convocaren les eleccions del 27 de setembre de 2015, amb una finalitat principal: que els ciutadans de Catalunya poguessin decidir si volien o no la independència de Catalunya. Amb la participació massiva, els ciutadans les van transformar en plebiscitàries, com propugnaren els partits sobiranistes. Els catalans sabien el que s'hi jugava i van decidir votar.

Aquest llibre és, abans que cap altra cosa, una reflexió sobre el període que va entre el 27 de desembre de 2010, data de la presa de possessió del president Mas, i el 27 de setembre de 2015, data de celebració de les eleccions plebiscitàries, amb una prolongació de tres

dies per recollir les reaccions i la imputació del president Mas. Naturalment, el llibre és també una crònica de fets decisius de la història contemporània de Catalunya, reforçada per un seguit d'apunts¹ breus escrits quan els fets succeïen, adaptats per a la seva publicació, sense alterar-ne el sentit. Un llibre d'història necessita de temps i distància que aquest llibre no té, malgrat que en comparteix alguns trets.

Normalment, un llibre com aquest s'escriu a posteriori, una vegada els fets s'han produït i, amb una certa perspectiva, poden ser ben explicats. No és el cas. El llibre s'ha escrit entre els mesos de juny i setembre de 2015. Els apunts diaris que s'hi insereixen, amb una tipografia diferent de la del cos del llibre i en cursiva, s'escriuren conforme passaven els esdeveniments entre 2010 i 2015. Els apunts, una mena de fotogrames discontinus, han estat escollits i adaptats per Josep Ramon Ribé en funcions d'editor, qui, a més, en cada apartat del llibre, ha escrit el seu propi apunt, que l'enriqueix i li fa guanyar distància i, per tant, independència i valor.

La combinació de relat continu i apunt d'urgència dóna a aquest llibre una singularitat que altres no tenen. Alhora, l'exposa sensiblement al pas del temps, que desmenteix o reafirma les observacions —mai imparcials, sempre respectuoses, però, amb les diverses opcions polítiques i els seus actors— fetes dia a dia a trenc d'alba.

El pròleg l'ha escrit Neus Munté, vicepresidenta del Govern, consellera del Departament de Benestar i Família, a qui els autors agraïm la bona disposició a fer-lo, en un moment en què les seves obligacions li reclamaven tot el temps del món.

S'acostuma a dedicar els llibres a les persones que estimen els autors i que en pateixen l'absència en les hores esmerçades a escriure'l. Aquest és el cas, amb un afegitó molt sentit. El llibre també està dedicat a les persones que van fer possible el 9N, a les que estan imputades o en poden resultar per aquesta causa, i a les que estan compromeses amb fer de Catalunya un gran país, un nou Estat de la Unió Europea.

1. Els apunts es poden veure en el bloc, hostatjat a Vilaweb: <<http://blocs.mes-vilaweb.cat/ramonfarre/>>. Els lectors poden acudir-hi per contrastar i ampliar les reflexions contingudes en aquest llibre.

PRÒLEG

M'honora que en Ramon Farré m'hagi demanat que prologui aquest llibre. És algú amb un profund sentit de servei amb qui he compartit moltes estones i de qui tant vaig aprendre formant equip al costat de la nostra consellera, i també amiga, Carme-Laura Gil.

Un relat que s'inicia amb la presa de possessió d'Artur Mas com a president de la Generalitat i d'uns següents cinc anys intensos fins a les eleccions de 27 de setembre de 2015, que marquen un camí sense retorn en el qual som els catalans qui escrivim la nostra pròpia història.

Al llarg d'aquests cinc anys hem protagonitzat passos fermes cap endavant en l'exercici del dret a decidir, una sacsejada del mapa polític amb la creació de nous partits, l'establiment de noves aliances i el trencament d'antigues, i tot en un temps colpejat per la greu crisi econòmica que ha afectat la majoria de capes de la nostra societat. Potser també per això, o amplificat per això, s'ha posat de manifest la necessitat i la urgència de construir un nou contracte social, de gestionar els propis recursos, tot dient prou a l'ofec sistemàtic d'un estat, l'espanyol, que ha renunciat a entendre, a actuar i, fins i tot, a escoltar Catalunya.

Algunes de les imatges més il·lusionants d'aquest període, perfectament descrites en el llibre, ens les porta el procés participatiu del 9 de novembre de 2014, aquell esclatant exercici de dignitat, de mobilització democràtica, de crit cívic i intergeneracional per a un salt qualitatiu en drets i en llibertats.

Tenim a les mans un dietari, una crònica fidel del darrer lustre polític català. Però no només. Hi conviuen diferents ingredients per acabar formant una anàlisi transversal de la societat interconnectada i complexa en la qual vivim.

L'atur, els indignats, l'economia, l'educació i la llengua són també alguns dels protagonistes d'un llibre escrit al mateix ritme que els esdeveniments passaven, i no pas amb posterioritat. Aquesta mirada, per tant immediata, respecte als fets relatats explica la transparència

i sinceritat dels comentaris. No s'han deixat refredar, no incorporen el matís que, a vegades, pot treure espontaneïtat a allò viscut. Reconec en totes les pàgines el rigor i la veu lúcida del seu autor, que observa i constata, com ell mateix diu, “una societat que situa la convivència pacífica entre els seus valors més preuats. Un poble que és i vol seguir sent un sol poble”.

I és precisament aquesta voluntat la que encadena les diverses mobilitzacions ciutadanes, i també totes i cadascuna de les propostes i plantejaments fets des de Catalunya cap a l'Estat espanyol, i que han topat amb un mur d'incomprensió i d'inacció.

El llibre permet un repàs fidedigne dels esdeveniments polítics, socials i econòmics viscuts a Catalunya i més enllà entre 2010 i 2015. I amb la certesa que no vol ser un llibre d'història, indefectiblement ens obliga a fixar la vista enrere, a analitzar a cada pàgina com vam viure un moment o altre, a repensar quina va ser la nostra particular vivència o valoració.

A mesura que avancem en la lectura i ens acostem a la part final es confirma que hi ha motiu per a l'esperança. Sabem on va començar tot, hem repassat les giragonses del camí i aspirem a culminar un somni col·lectiu i convertir-lo en realitat. Una realitat palpable, la de la Catalunya-Estat, àmpliament compartida i de la qual tothom se'n senti part.

Els valors de la llibertat, de la justícia social, la pulcritud i bon fer en el servei públic, el respecte, l'actitud de sumar i d'integrar apareixen una vegada i una altra reflectits en les anotacions i els comentaris de l'autor. Són desitjables i necessaris i són els principis que acompanyen la consecució d'un objectiu tan gegantí com ho és un nou Estat.

Un darrer pensament inspirat per aquesta magnífica lectura és amb relació a tantes persones que han fet possible i han acompanyat els fets que conté. I entitats i associacions, moviments socials i polítics, amb les seves gestions i accions diverses, amb accents múltiples, però amb voluntat ferma i maneres impecables. Ho aconseguirem si perseverem i fem allò en què creiem. I estem convençuts que “els homes no poden ser si no són lliures”.

NEUS MUNTÉ

Consellera de Benestar Social i Família
i portaveu del Govern

INTRODUCCIÓ

ON TOT COMENÇA

No es pot assenyalar amb precisió on començà el que ha viscut Catalunya aquests darrers cinc anys. Sempre es pot recular un pas més, perquè la concatenació de fets, causes i conseqüències no tenen mai un inici precís. No és possible establir de manera indubtable una data concreta, determinada. De fet, en el límit, l'inici de tot plegat seria el mateix que el del catalanisme polític. Al cap i a la fi, la història d'aquests cinc anys s'hi incardina.

Fins i tot, el començament es podria cercar en temps tan allunyats del present com 1640, Guerra dels Segadors, o 1714, la caiguda de Barcelona. La Renaixença, els congressos catalanistes de 1880 i 1883, les Bases de Manresa, el Projecte d'Estatut d'Autonomia de 1919, l'Estatut de Núria (1932) serien fites de la llarga història del catalanisme polític on es podria situar l'inici de tot plegat, que no és altra cosa que l'expressió política, social i cívica de la voluntat d'un poble per conservar la identitat i disposar d'autogovern.

En l'època contemporània, democràtica, el restabliment provisional de la Generalitat i l'Estatut de Sau (1979) en serien moments rellevants. Des de la recuperació de l'autogovern, l'acció del catalanisme polític, des del Govern, però no només, va fer créixer el sentiment nacional i identitari que és a la base del moviment independentista que ha esclatat aquests darrers anys.

L'Estatut de 1979 va perdre eficàcia conforme l'Estat nascut de la Constitució de 1978 s'anava expandint i les competències de la Generalitat migraven. Les dificultats per establir polítiques pròpies en àmbits substancials, els dèficits en la projecció exterior de Catalunya, la manca clamorosa d'un finançament suficient i garantit, els problemes continuats en la protecció de la llengua, la cultura i l'educació, i la desnaturalització de les competències legislatives de la Generalitat aconsellaren de fer un nou salt endavant de l'autogovern, en risc de residualització. Es creà en el Parlament la Comissió d'estudi per

a l'aprofundiment de l'autogovern, per resolució del ple de 14 de novembre de 2000.

Cinc anys després, la cambra catalana aprovaria, el 30 de setembre de 2005, la Proposta d'Estatut d'Autonomia de Catalunya que acabaria esdevenint l'Estatut de 2006, aprovat per referèndum el 18 de juny. Aquesta seria una de les dates possibles de l'inici del procés, encara que segurament aplegaria més acord la data de 28 de juny de 2010, en què el Constitucional el va passar per l'adreçador, aixecant entre la ciutadania un sentiment de desencís i de menysteniment, de burla, fins i tot, que explica la reacció posterior que culminaria amb la manifestació de 10 de juliol de 2010, que sota el lema *Som una nació. Nosaltres decidim*, aplegà un milió de persones a Barcelona. Una altra data fundacional del moviment cívic que explica el procés català.

Promulgat l'Estatut, els recursos van començar a ploure. I amb els recursos, la batalla de recusacions per tenir un Tribunal Constitucional que no fos refractari a l'interès dels recurrents. Convergència estava fora del govern. CiU havia guanyat les eleccions celebrades al novembre, però el tripartit sumà i Montilla va ser investit president de la Generalitat. A l'agost s'havia començat a veure algun senyal del que seria la crisi més fonda i duradora de la història recent, sense que s'albirés el cataclisme que seguiria.

Amb l'Estatut en el Constitucional, una data que també pot ser fundacional, sense la notorietat de les anteriors: el 20 de novembre de 2007. Aquell dia, Artur Mas va fer una conferència al Palau de Congressos de Barcelona amb el títol "El catalanisme, energia i esperança per a un país millor". En la conferència, Mas propugnà la constitució de la Casa Gran del Catalanisme, que havia d'aplegar una gran munió de persones unides pel fil que va del catalanisme al bon govern, i que mai no ha desaparegut del tot de l'horitzó. La intuïció de Mas per bastir, al voltant d'un catalanisme transformador, una majoria social per dur Catalunya més lluny, fer una Catalunya millor. La conferència del 20 de novembre n'era el tret de sortida. A l'escenari d'un blau intens, una senyera i el logotip de la Casa Gran. Res més. Cap sigla de partit. Mas començava a preparar el seu tercer assalt a la Generalitat. Calia canviar l'escenari i el relat per fer-lo determinant.

La conferència de Mas

El catalanisme ha estat una història d'èxits, ha aconseguit la pervivència de la nació i de les institucions de l'autogovern, el progrés econòmic i social dels catalans i la regeneració (no en tot) d'Espanya. Una certa sensació d'embarrancament, qui sap si ensopiment, plana sobre el país. Molta gent vol sortir-ne. La força motora només pot ser el catalanisme, si aconsegueix aplegar una massa crítica suficient que busca construir el país per sobre de dretes i esquerres, amb valors i actituds de compromís.

És la refundació del catalanisme: "Allà on el catalanisme cercava la pervivència de la nació, hem de substituir-ho per la nació plena (...). Allà on es parlava d'autonomia o autogovern, hem de parlar de dret a decidir per nosaltres mateixos sobre allò que ens és propi." El catalanisme ha de superar d'una vegada per totes la dependència de l'Estat. I no ens en sortirem amb pedagogia. Ni fent-nos els simpàtics. "(...) hi ha quelcom que no ens farà mai simpàtics del tot: nosaltres volem transformar Espanya en un Estat plurinacional, i ells no volen ser canviats i prefereixen exercir com un Estat uninacional."

El desllorigador era el dret a decidir: "(...) el catalanisme del segle XXI s'ha de plantejar el dret de la nació catalana a decidir de forma democràtica, lliure i pacífica (...). El dret a decidir de la societat catalana s'ha d'aplicar progressivament sense més límits que la pròpia evolució democràtica de la societat i sobre aquells temes que despertin consensos més amplis en cada moment, encara que no siguin unànimes".

Les dificultats per exercir el dret a decidir ja s'albiraven: "Se'm dirà que el dret a decidir pot xocar amb el marc legal vigent a l'Estat (...). Són les lleis les que estan al servei de la democràcia, i no la democràcia al servei de les lleis. El marc legal s'ha d'anar adequant a l'expressió democràtica de cada moment. Cap país o cap Estat amb autèntica maduresa democràtica discutiria això." I una altra observació després de reconèixer la crisi de confiança en el sistema polític i les institucions: "Si el catalanisme aspira a encapçalar la Catalunya del present i del futur, ha d'agafar la bandera del procés de regeneració democràtica (...), si el catalanisme vol construir una Catalunya plena, capdavantera, global i conscient dels seus drets nacionals, ha de fer una aposta de radicalitat democràtica."

Els objectius assenyalats per Mas interpel·len el conjunt de la societat i necessiten d'un gran gruix de catalans que s'hi comprometin: "Doncs bé, la Casa Gran del Catalanisme és precisament això: un espai de confluència, de trobada, no només polític, en el qual tots aquells que se sentin catalans i que estiguin disposats a exercir de catalans, puguin fer-hi la seva aportació i demostrar així la seva estima per Catalunya per sobre de qualsevol aspiració o protagonisme personal."

Així acabava la conferència. Els elements essencials de la Catalunya 2010-2015 hi estan representats. El dret a decidir com a fil conductor, la regeneració democràtica com a necessitat, la unitat dels catalans com a exigència i condició ineludibles per passar de la Catalunya de l'autogovern a la Catalunya que decideix sobre el que li és propi. En paraules d'avui, la Catalunya constituïda en Estat.

Llavors no es podria saber si Mas compliria i seguiria el guió marcat. Necessitava arribar al govern per demostrar-ho. Pel volts de Nadal de 2010, tres anys i escaig després de la conferència, Mas era investit com a 129è president de la Generalitat de Catalunya. La fletxa llançada per Mas era com la fletxa del temps, no podia tornar endarrere. Sabem avui que la fletxa llançada el 20 de novembre de 2007 no s'ha aturat.

CAPÍTOL I

DE LA PRESA DE POSSESSIÓ DE MAS A LA INVESTIDURA DE RAJOY

L'any 2010 havia estat l'any en què ens vam convèncer que érem més pobres que no pas semblava, que l'atur no era, ni és, una estadística, que els joves tenien poca esperança, quan estaven més preparats que mai. Que la pobresa no era, ni ho ha estat mai, un conte de Dickens. L'any en què Mas seria president de la Generalitat després que CiU guanyés les eleccions i el tripartit s'ensorrés. La institució estava endeutada fins a les celles i el finançament estratosfèric, pactat el 2009, era més patètic que altra cosa. L'any en què ens adonarem que els deutes de moltes administracions públiques creixien més que les carabasseres.

L'any 2010 era l'antecedent del 2011, que s'albirava dur. L'any de les retallades socials, l'any de la caiguda del vel que amagava la misèria i els rostres escrostonats de persones, però també d'institucions, de cases i de casalots. La paraula *indignats* es va fer d'ús habitual. L'any del trencament definitiu del miratge. Però també l'any en què naixerien noves esperances, en què ens trauríem definitivament la son de les orelles i començaríem a caminar. L'any en què parlar d'independència començava a ser normal. L'any de les eleccions municipals i de les espanyoles, que durien un canvi de govern.

Mas pren possessió

El 27 de desembre de 2010, el president Mas prenia possessió com a 129è President de Catalunya. En el seu discurs, no escrit, explicava el seu estat d'ànim. "Em sento un constructor de Catalunya, del meu país, un constructor de la nació catalana. I crec que, si coneixem una mica la història de Catalunya, ens adonarem que la construcció nacional del nostre país no és una feina per a impacients. És una feina que requereix, fins i tot, la plenitud nacional de Catalunya a la qual molts aspirem, jo mateix també, i requereix l'esforç constant de la dedicació permanent, de l'entusiasme, de la il·lusió, de salvar obstacles, de no donar mai res absolutament per perdut."

És el primer cop que en un discurs de presa de possessió del president de Catalunya es fa referència a la plenitud nacional, és a dir, la independència. A la vegada, s'apuntava el que molts cops el president ha subratllat aquests anys: la independència no és feina d'impacients i requereix esforç i saber salvar obstacles, com els que hauria de superar al llarg de les dues legislatures.

De fet, poden servir com a fil conductor dels anys que corresponen al període 2011-2015, durant el qual, el país, que vol dir el conjunt de la seva gent, ha avançat decididament en la construcció de la plenitud nacional i a superar el període de crisi més dura de la Catalunya contemporània.

De Montilla a Mas

(28 desembre 2010)

Vaig ser al Palau de la Generalitat ahir al matí. La presa de possessió del President Mas fou impecable. A la plaça molta gent, molt educada. Una presa de possessió modèlica. El President Montilla subratllà la continuïtat institucional que es concreta en el canvi de governs amb normalitat.

Un bon discurs del President entrant. Subratllà que no tornava a aquell saló de Sant Jordi que havia trepitjat tantes vegades quan treballava en un despatx a tocar. No tornava a res. Són uns nous temps, el passat ha finit.

Mas accedeix a la Generalitat amb el sarró més ple que quan hi entrava cada dia del 2001 al 2003. Ha guanyat en tot. Avui és millor President que no ho hauria estat set anys endarrere.

Més dubtós és si troba un país millor. Però aquesta no és la qüestió principal. El que li serà valorat és si deixa un país millor que no pas l'ha trobat.

CiU i Mas no retornaven al Palau. Els set anys de tripartit no havien estat un parèntesi. El temps no havia quedat suspès. La història havia avançat i de quina manera. El país no era, ni de bon tros el mateix. Amb la presa de possessió acabava l'any polític i en començava un de nou.

Any 2010

(31 desembre 2010)

És l'any de la sentència contra l'Estatut. El del trencament d'una certa manera d'entendre la relació Catalunya-Espanya. L'any de la gran manifestació del 10 de juliol a Barcelona. L'any del "Som una nació, nosaltres decidim".

És l'any de l'alternança en el Govern de la Generalitat. L'any en què el tripartit ha fet figa definitivament. L'any de la nit amarga de PSC-PSOE i d'ERC que s'han de repensar de cap a peus. A Iniciativa, embolcallada amb el convenciment de la ideologia, cap reflexió no s'apunta.

A CiU és temps de pair la victòria, molt més fàcil de fer que no pas les derrotes guanyadores d'eleccions que no acaben en govern. I per a tots, temps de canviar de punt de vista.

A Espanya, el PP esperava la caiguda del PSOE. L'economia no va revifar. ETA ja no és un problema al País Basc i el marc conceptual de l'Espanya única ha presidit la política espanyola els cinc anys que abasta aquest llibre.

Apunt

Nous aires, nova filosofia. El Mas president fa creu i ratlla i comença a elaborar el seu full de ruta després de passar set anys al purgatori de l'oposició i observar impotent —però també amatent— com el tripartit s'enfonsava fins a precipitar-se en un cul-de-sac. Des de la seva postergació ha tingut molt temps de bastir una estratègia que té, com a primer punt de l'ordre del dia, recuperar el sentiment d'orgull de ser català, però no des de la vessant nacionalista-pujolista, sinó amb un to reivindicatiu. És la primera peça del puzzle de la nova Catalunya; les altres, han d'anar encaixant a poc a poc. Les presses sempre són males conselleres i qualsevol moviment en fals que obligui a fer un pas enrere al projecte pot ser nefast i definitiu.

L'economia

Amb l'any, el Govern començava a caminar. El primer problema era sens dubte l'economia. I la crisi econòmica aviat va esdevenir un ariet contra Catalunya. Una constant en les dues legislatures de Mas. Els anys d'eufòria insostenible van acabar per passar factura. S'anaven coneixent les xifres de la magnitud de la tragèdia. El dèficit de la Generalitat de l'any 2010 podia ser de l'ordre del 3,2% del PIB català.

L'estat de les finances públiques era molt complicat. Les causes: una despesa desaforada en els anys passats que no es corresponien, a partir de finals de 2007, amb el nivell d'ingressos de la Generalitat, molt dependents del cicle econòmic; un sistema de finançament que s'ha demostrat continuador del dèficit fiscal català, si no amplificador. No es pot fer altra cosa que explicar-ho i actuar en conseqüència.

Un dèficit anual de l'ordre de 7.500 milions d'euros no és sostenible perquè avui no es pot acceptar ni finançar. Menys encara si s'afegeix al deute acumulat. I quan la debilitat es fa present, els riscos per a qualsevol cos, social o individual, augmenten.

La crisi com a excusa per anar contra Catalunya (17 gener 2011)

Des de fa mesos, molts, s'estan produint moviments de replegament de l'Espanya de sempre. Es blasma l'Estat de les Autonomies. Ara la crisi econòmica i els desequilibris financers donen empenta a les forces centrípetes. Arriben crits de "a por ellos que están débiles". I "ellos" no són altres que els diferents. Tradueixin: Catalunya.

No vull mirar endarrere, però és ben cert que la mala administració patida, amb increment de despesa sense fi ni compte fet sota el convenciment que els ingressos havien de créixer indefinidament i infinita, ha debilitat Catalunya, ja prou afectada per una sentència del Constitucional tremenda.

Avui la lluita contra el dèficit i a favor de l'estabilitat financera de la Generalitat és una lluita a favor de la sobirania. El dret a decidir comença pel deure de la bona administració. Convé que sigui sabut.

El Govern va fer un esforç de contenció de la despesa que ben aviat va esdevenir el focus de l'acció de l'oposició. L'austeritat imprescindible i forçada va ser qualificada ben aviat de *retallades*, paraula que ha quallat en l'imaginari polític català i que encara avui és emprada per qualificar el govern. De res, o gairebé, no van servir els esforços d'explicació de la Presidència de la Generalitat per fer entendre que no hi havia altra manera, atès el context europeu i espanyol, d'arribar a final d'any.

L'atur creixia de manera imparable. La taxa d'atur l'any 2011 se situava per sobre del 21% a Espanya, uns cinc milions de persones no tenien feina, malgrat un lleuger increment del PIB, que no servia per absorbir la creixent mà d'obra desocupada. A Catalunya la taxa se situava en el 19,2%, lluny del 6,5% de l'any 2007. La crisi econòmica acabaria en crisi política.

Malgrat la greu situació econòmica, acompanyada de crisi social, l'Estat seguia reclamant més i més reducció de despesa al Govern català, sense considerar per a res la penúria de les finances catalanes. Mentre es gastava i es comprometia diner públic sense límit ni seny, els òrgans de vigilància i control de les finances públiques de l'Estat

se n'anaren de vacances ben bé un parell d'anys i acceptaven com a bo el dispendi. Ara, correm-hi tots.

Amb motiu dels cent primers dies de govern, Mas va convocar, el 6 d'abril, una conferència al Palau de la Generalitat. El president maldava per fer-se entendre i explicar quin sentit tenia l'obligada reducció de despesa.

Pels fills

(7 abril 2011)

El President desgrana les actuacions fetes i les actituds que les informen. Deixa pel final el motiu que explica el que fa: un millor futur per a les generacions següents. No es pot seguir vivint per sobre de les possibilitats avui si no es vol que la factura la paguin els fills i sigui excessiva.

Els deutes s'han d'acabar pagant i desplaçar deute cap al futur suposa que l'han de pagar les generacions que segueixen, que perdran oportunitats i no es podran endeutar ni per a crear riquesa. La sostenibilitat econòmica projectada cap a les generacions futures. No es pot bastir una economia insostenible en el temps.

I demana sacrificis amb el convenciment que la societat catalana els sabrà entendre i amb la certesa que el país té actius suficients per a sortir de l'atzucac, si es fa el que correspon de fer avui. Caldrà veure l'efecte del discurs en l'opinió pública. També la rèplica de l'oposició. En qualsevol cas, el que importarà més serà la resposta del poble de Catalunya.

El Govern havia hagut de prorrogar els pressupostos, buscar diners (4.100 milions d'euros) als mercats financers, que encara no estaven tancats, i reduir la despesa en 2.600 milions d'euros. També reclamar a Madrid el finançament degut, que mai no va arribar, probablement per les dificultats de la tresoreria general i la nul·la voluntat del Govern espanyol de facilitar un bon trànsit al Govern català. Al Parlament ja s'havia constituït la Comissió que havia de preparar el pacte fiscal i també es treballava en el govern.

Coincidint amb una onada de protestes a mitjan any, Mas-Colell presentava els pressupostos de 2011, les xifres del qual donen compte de la magnitud de la tragèdia. Durant els darrers anys, la Generalitat havia estirat el braç força més que la màniga. Al 2008, el dèficit públic ja superava els 2.800 milions.